

**Speciální farmakologie a toxikologie
pro dentální hygienistky**

v rámci předmětu Preventivní zubní lékařství – IV. semestr

Doporučená literatura:

1. Pharmacology for Dental Hygienist, Haveles, E., B. Elsevier, 2016, 7th edition, ISBN: 978-0-323-17111-3
2. Speciální stomatologická receptura pro praktická cvičení z farmakologie, Zelenková, O., Šulcová, A., MU, 2000, ISBN: 80-210-2433-X
3. Biocompatibility of Dental Materials, Schmalz, G., Arenholt – Bindsgaard, D., Springer, 2009, ISBN: 978-3-540-77781-6

Požadavky

- a) znalosti z obecné a speciální farmakologie z III. semestru
- b) základní znalosti obecné, anorganické a organické chemie
- c) základní znalosti obecné a molekulární biologie

Podmínky pro připuštění ke kolokviu z farmakologické části.

1. Absolvování tří průběžných testů na nejméně 70 %.
2. Plná účast.
3. Prezentace určeného tématu v rozsahu 15 až 20 minut a prezentace před kolegy. Přednáška v angličtině + 10 %.

Kolokvium (farmakologická část): jedna otázka

Postavení DH ve farmakoterapii

- Znalost zdravotního stavu pacienta, jeho anamnéze, včetně farmakologické je důležitou podmínkou pro poskytování správné dentálně – hygienické péče.
- Evropský lékopis Ph. Eur. 8.8. – normativní standard
- Zákon č. 378/2007 Sb. (zákon o léčivech)
- Hlava IV, Oddíl 3 - předepisování, výdej a prodej vyhrazených léčivých přípravků
- Hlava VI. – sankční právo
- předpis vydává zákonem určená osoba (není jednotné v EU) – ČR – lékař, zubní lékař, veterinární lékař
- lék na předpis vydává lékárník (farmaceut pracující v lékárně)

Postavení DH ve farmakoterapii

Manipulace s léčivými přípravky v zdravotnickém zařízení a skladování

- skladování, manipulace, podání LP v zdravotnickém zařízení
- výdej – lékárna nebo vybraná síť obchodů
- výdej LP na předpis – jen lékárna nebo výdejna lékárny

Výdej LP „na doma“ je v ambulantním nebo lůžkovém zdravotnickém zařízení zakázaný. To platí i pro LSPP.

Výjimky – výdej LP pracovníky orgánů ochrany veřejného zdraví, transfuzní služby, pracovišť nukleární medicíny, imunologie a mikrobiologie.

Generální výjimka – veterinární služby.

Postavení DH ve farmakoterapii

čtyři stupně regulace výdeje LP

- bez lékařského předpisu
- bez lékařského předpisu, ale se ztotožněním prodávanému – např. COLDREX, tbl.
(phenylephrini hydrochloridum – seletivní alfa-1 adrenergní receptor)
- s lékařským přepisem
- s lékařským předpisem na omamné látky třídy I a psychotropní látky třídy II

Postavení DH ve farmakoterapii

Dentální hygienistka není nadána pravomocí předepisování LP na lékařský předpis.

- na základě ordinace ZL může DH léčivý přípravek na lékařský předpis
  - a) aplikovat, ukládat, likvidovat
  - b) Může být pověřena ZL o zadání, vypsání receptu nebo žádanky – ZL nese stále odpovědnost

Postavení DH při farmakoterapii

Dentální hygienistka není omezena v doporučení konkrétního léku, avšak takové doporučení musí být vždy zapsáno záznamu.

- u volně prodejných LP je na pacientovi, zda doporučení přijme – kontrolu výdeje provádí lékárník nebo lékárenský asistent
- u LP vázaných na předpis provádí rozhodnutí o předpisu ZL a kontrolu lékárník

Postavení DH při farmakoterapii

Proč existuje omezený okruh osob, které mohou vystavovat předpis na LP?

Funkce:

- a) regulační – méně osob, lepší přehled
  - b) bezpečnostní – méně osob, méně chyb
  - c) účelová – správný lék od kompetentní osoby
-
- Každé rozšíření znamená zvýšení nároků na systém.
  - Není problém stanovit další zdravotnické obory a zajistit výuky tak, aby absolventi mohli vystavovat LP na předpis, avšak tím zvýšíme úměrně potenciální riziko NÚ.

Preskripce LP dentálními hygienistkami v jiných zemích

V ČR je vazba preskripce LP jen na typ vzdělání. V některých zemích je to více obor.

- preskripce LP na předpis je v ČR vázána ve většině případů na typ vzdělání
- lékař nebo zubní lékař se nemusí řídit indikací LP, pokud je výdej na plnou úhradu bez vazby pojišťovny = režim: hradí nemocný.
- režim plné nebo částečné úhrady z veřejného zdravotního pojištění – nutná indikace, možnost následné kontroly pojišťovnou – riziko požadavku na zpětnou úhradu

Preskripce LP dentálními hygienistkami v jiných zemích

- V principu není omezení výdeje LP dáno skutečností, že by jiní zdravotničtí pracovníci nebyli schopni posoudit indikace a rizika výdeje LP. Zásadní je snaha o maximální regulaci okruhu osob, které jsou oprávněny k vystavení lékařského předpisu. Usnadňuje se tak farmakovigilance.
- V členských zemích EHP, s výjimkou Velké Británie, není možné vystavovat recepty. DH v některých členských zemích EU však mohou pro účely své praxe objednávat lokální anestetika a léky pro první zdravotnickou pomoc při alergických reakcích (Dánsko, Irsko, Litva, Malta, Holandsko, Norsko, Velká Británie, Slovensko? Švýcarsko).

Preskripce LP dentálními hygienistkami v jiných zemích

Velká Británie

- silná vazba na odbornost
- prakticky výlučně elektronická forma
- významná omezení v rozsahu preskripce dle odbornosti, a to i v případě plné přímé úhrady pacientem
- independent prescriber (lékaři, zubní lékaři, fyzioterapeuti, chiropraktici, radiologové včetně radiologických fyziků, ale také zdravotní sestry a od 1. června 2010 i dentální hygienistky)
- nyní (2019) tlak DH ve Velké Británii, aby mohli předepisovat některé léky v na úhradu národního zdravotního pojištění (NHS)

Každý z oborů zdravotní péče má své vlastní etické standardy pro předpis LP, ve kterých je např. výslovně zakázáno předepisovat LP sobě samému nebo členům rodiny, pokud nejsou jejich pacienti.

Preskripce LP dentálními hygienistkami v jiných zemích

Velká Británie

Typy přípravků, které mohou být ve VB předepisovány DH

(*upraveno dle*: General Dental Council – Local anaesthetic prescribing changes for hygienists and therapists [online]. GDC: ©2013)

Název skupiny LP
antibiotika
antimykotika
jiná lokální chemoterapeutika sloužící k léčbě infekcí
antivirotika
bronchodilatancia
adrenalin a pilokarpin
preparáty se zvýšeným obsahem fluoru
topicky podávané kortikosteroidy

Preskripce LP dentálními hygienistkami v jiných zemích

USA

- silná vazba na odbornost
- elektronická forma
- značné rozdíly dle jednotlivých států unie
- Florida: antibiotika, kortikosteroidy, chemoterapeutika
- Kalifornie – jen CHX

Kanada

- silná vazba na odbornost
- elektronická forma i psaná forma
- rozdíly v jednotlivých provinciích

Racionální farmakoterapie v dentálním týmu

Zdravotnický pracovník má odpovědnost za stav pacienta, kterého má v péči. To platí obecně pro jakéhokoli zdravotnického pracovníka.

Zubní lékař

- primární odpovědnost také za farmakoterapeutickou léčbu
- hodnotí případné lékové interakce
- předepisuje léčiva vázána na předpis
- rozhoduje o změně farmakoterapie

Dentální hygienistka

- musí mít kompletní informace o zdravotním stavu
- ošetření provádí i s ohledem na zdravotní stav a podávaná léčiva
- může se rozhodnout s ohledem na zdravotní stav a podávaná léčiva výkon neprovést, odložit je, doporučit jiný termín. O svém rozhodnutí musí ihned informovat indikujícího zubního lékaře.
- může doporučit pacientovi vhodný typ léčivého přípravku (např. pro tlumení zvýšené citlivosti zubních tkání po dh – výkonu.) **MUSÍ ZNÁT INTERAKCE, KOMPLETNÍ ANAMNÉZU PACIENTA, MUSÍ DOPORUČENÍ ZAZNAMENAT.**

Racionální farmakoterapie v dentálním týmu

- JAKÉKOLI DOPORUČENÍ LÉČIVÉHO PŘÍPRAVKU DENTÁLNÍ HYGIENISTKOU PODLÉHÁ SVOBODNÉ VOLBĚ PACIENTA A PŘI JEHO VÝDEJI JE VÁZÁN NA ODBORNĚ ZPŮSOBILOU OSOBU (lékárník, lékárenský asistent, jiná odborně způsobilá osoba)
- JAKÉKOLI DOPORUČENÍ LÉČIVÉHO PŘÍPRAVKU VÁZANÉHO NA LÉKAŘSKÝ PŘEDPIS DENTÁLNÍ HYGIENISTKOU PODLÉHÁ PŘEDPISU LÉKAŘEM A SVOBODNÉ VOLBĚ PACIENTA PRO JEHO VYDÁNÍ A UŽÍVÁNÍ. JEHO VÝDEJI JE VÁZÁN NA ODBORNĚ ZPŮSOBILOU OSOBU (lékárník, lékárenský asistent, jiná odborně způsobilá osoba)
- JAKÉKOLI DOPORUČENÍ OD DH, ALE TAKÉ OD ZL, které bylo vyřčeno v rámci zdravotní péče, MUSÍ BÝT ZAZNAMENÁNO V ZDRAVOTNÍ DOKUMENTACI.

Zdroje informací o léčivých přípravcích a léčivých látkách

- SUKL – web Státního ústavu pro kontrolu léčiv
<http://www.sukl.cz/modules/medication/search.php>
- Pharminindex brevíř
<https://www.tribune.cz/predplatne>
- EMA – European Medicine Agency - <https://www.ema.europa.eu> - odborné informace o rizicích, účincích. Nejedná se o databázi léčiv.
- Lékopis - <http://www.sukl.cz/farmaceuticky-prumysl/lekopis> - nikoli léčiva, ale léčivé a pomocné látky + jejich kvalitologie

Základní informace o receptu

Kód pojišťovny	RECEPT		poř. č.
<small>Údaje platné pro celý recept: bytelné, pohotovost, expedice a počtem opakování, náhrada a rozložení plátna, atd.</small>			
Příjmení a jméno			
Číslo pojištění			t.
Bydliště (adresa)			
Popl.	Diagnóza ¹	Sk.	Kód
Započ. dopl.		Úhrada	
Rp.			

īnscrīptiō / superscrīptiō (nadpis, záhlaví)

nōmen et personālia aegrōtī
(údaje o pacientovi)

praescrīptiō (předpis)

invocātiō (oslovení = recipe)

ordinātiō /compositiō (složení léku)

subscrīptiō (způsob přípravy, množství léku)

signātūra (doporučení k užití)

datum

nōmen et sigillum medicī (jméno lékaře a
razítko)

Popl.	Diagnóza ¹	Sk.	Kód
Započ. dopl.		Úhrada	
Rp.			

Dne:

razítko poskytovatele,
jmenovka, podpis a telefon lékaře

Připravil:	Vydal:
------------	--------

¹ Vypisuje se pouze v případě rozložení úhrady.

Základní informace o receptu

Předepisování HVLP (hromadně vyráběné léčivé přípravky)

I) *Invocātiō*

Rp. = Recipe (vezmi)

recipere (brát)

II) *Praescriptiō*

-název HVLP – nom. sg.

-specifikace lékové formy – latinské zkratky: tbl., cps., plv., ung., supp., sol. atp.

-síla přípravku (g) / koncentrace (%) účinné látky v jednotce originálního balení, někdy součástí názvu HVLP

-velikost balení – počet tbl., objem, hmotnost

např.

Rp.

PARALEN 500 por. tbl. 10 x 500 mg

nebo

PARALEN 500 por. tbl. 500 mg x 10 tbl.

nebo

PARALEN 500

por. tbl. 10 x 500 mg

Základní informace o receptu

III) Subscrīptiō

-kolik originálních balení: **expedītiō originālis (exp. orig.)** *nebo* **dosis originālis (dos. orig.)**
tabuletta originālis (Tbl. orig.)

+ počet římskou číslicí a v závorce slovy

-Vyjádření je v akuzativu:

Exp. orig. No. I (unam) = expedītiōnem originālem numerō ūnam
(numerō – abl.: počtem, v počtu)

Exp. orig. No. II (duas) = expedītiōnēs originālēs numerō duās

Dos. orig. No. I (unam) = dosim / dosin originālem numerō ūnam

Dos. orig. No. III (tres) = dosēs originālēs numerō trēs

IV) Signātūra

-D. S. = dā, signā (dētur/dentur, signētur/signentur)

+české instrukce k aplikaci

Základní informace o receptu

Kód pojišťovny	RECEPT		poř. č.
<small>Údaje platné pro celý recept (výpis, předložit, repetatur a počtem opakování, náhr. a neodkladná péče, atd.)</small>			
Příjmení a jméno			
Číslo pojištění		t.	
Bydliště (adresa)			
Popl.	Diagnóza ¹⁾	Sk.	Kód
			Započ.dopl.
			Úhrada

Rp.

PARALEN 500
por. tbl. 10 x 500 mg
Exp. orig. No. IV (quattuor)
D.S. 1-1-1 při horečce nad 38°C

Popl.	Diagnóza ¹⁾	Sk.	Kód
			Započ.dopl.
			Úhrada

Rp.

Repetatur 3x (ter)
LETROX 50 POR TBL NOB
100X50RG
Exp. orig. No. I (unam)

Dne: D.S. 1,0,0

razítko poskytovatele,
jmenovka, podpis a telefon lékaře

Připravil:	Vydal:
------------	--------

¹⁾ Vypisuje se povinně v případech rozlišení úhrady.

= at' je opakováno 3x;
tzn. pacient může recept použít
celkem 3x; má-li ovšem zájem
a nenastane-li problém
s expirací, může odebrat
tři balení najednou;
opakovacího receptu se užívá
u dlouhodobě užívaných léků
(např. antikoncepce)

Základní informace o receptu

Předepisování HVLP obsahující omamné a psychotropní látky

-Předepisuje se na formulář s modrým pruhem.

-Dle starší vyhlášky bylo třeba vypsát množství omamné nebo psychotropní látky v jedné dávce a následně vypsát celým slovem do závorky, dnes to už není závazné.

Kod pojišťovny	RECEPT	poř. č.
Údaje platné pro celý recept (jejm, pohotovost, repelátor a počtem opakování, název a množství pŕílo, vŕt)		
Přijmení a jméno		
Číslo pojištěnce		f.
Bydliště (adresa)		
Popl.	Diagnóza ¹	Sk.
		Kód
		Započ.dopl.
		Úhrada

Rp.
Dolsin inj. sol. á 0,05 (centigrammata quinque)
Amp. orig. No. XX (viginti)
D.S. pro medico

←dříve

= *Ampullās originālēs numerō vīgintī*
- nebo též *ad man. med.* = *ad manūs medicī*

Popl.	Diagnóza ¹	Sk.
		Kód
		Započ.dopl.
		Úhrada

Rp.
Dolsin
inj. sol. 10 x 2 ml / 50mg
Exp. orig. No. II (duas)
D.S. pro medico

←dnes

- nebo též *ad man. med.*¹

raziřko poskytovatele, jmenovka, podpis a telefon lékaře	Připraveno	Vydáno
---	------------	--------

¹ Vypřŕkaje se prověření v příslušnŕ zdravotnŕ úřadu

¹ Píše se např. u injekcí (pacient si může lék vyzvednout, ale sám si jej neaplikuje) nebo u léčiv, která jsou odebírána na oddělení.

Základní informace o receptu

Předepisování individuálně připravovaných (*magistraliter*) léčivých přípravků (IPLP)

-Menší část receptur, ale stále se udržují zejména v dermatologii, oftalmologii, otorhinolaryngologii, pediatrii.

I) *invocātiō*

-Rp. = HVLP

II) *praescriptiō*

-druhy látek:

remedium cardināle (základní účinná látka)

remedium adiūvāns (látka pomocná)

remedium corrigēns (látka upravující chuť a vůni přípravku)

remedium constituēns /vehiculum (látka nosná)

Základní informace o receptu

- Látky se uvádějí vždy v latinské podobě v **gen. sg. s velkým písmenem na začátku**.
- Množství látek se udává **automaticky v gramech** bez psaní značky g, píše se arabskými číslicemi s přesností alespoň na **jedno desetinné místo**, píše se vpravo.

-Často se užívá těchto zkratk:

zkratka/ předložka	celý výraz	česky	příklad	to znamená
aa	ana partēs aequālēs	po stejných částech	Rp. Acidi salicylici Resorcini aa 2,0	=2g kyseliny salicylové =2g resorcinu
ad	ad	(doplň) do	Rp. Acidi salicylici Resorcini aa 2,0 Spir. dil. ad 100,0	používá se pro doplnění vehikula do určitého množství, tj. do množství celkové váhy léku; =ředěný líh bude mít 96 g; =spīritūs dīlūtī
aa ad	ana partēs aequālēs ad	(doplň) po stejných částech do	Rp. Acidi salicylici 0,6 Zinci oxydati Talci aa ad 30,0	0,6 g kyseliny salicylové je doplněno do 30 g oxidem zinečnatým a mastkem (křemičitan hořečnatý), jejich podíl 1:1.
q.s.	quantum satis	kolik stačí, kolik je třeba	Rp. Paracetamoli 0,5 Cacao olei q.s. ut f. supp. pro adultis	=kakaového másla, kolik je třeba na výrobu čípků pro dospělé; v situacích, kdy lékař neodhadne, kolik látky je třeba, protože to záleží na technologickém postupu při výrobě v lékárně ²

Základní informace o receptu

III) Subscriptiō

-pokyn k přípravě za účelem vzniku lékové formy

-nejčastěji se používá zkratka **M.f.** + **zkratka lékové formy (nom.!)**

M.f. ung. = Miscē fiat unguentum. (Míchej, aby vznikla mast.)

M.f. oculoguttae. = Miscē fiant oculoguttae. (Míchej, aby vznikly oční kapky.)

-další případné pokyny (na stejném řádku):

-Sterilisetur (nebo zkr. *Steril.* / *Sterilis.*) /sterilisētur/ (Ať je sterilizováno)

-Filtrā /filtrā/ (Filtruj)

-D. ad.../dā ad.../; např. da ad ollam (dej do kelímku)

– požadavek na způsob expedice lékové formy³ (viz tabulka dále)

---

² U čípků často doplňováno formulací *ut f. supp.* (= *ut fiant suppositōria*) – v tomto případě v subskripci bude chybět formulace *M. f. supp.* (viz dále). Množství užitého materiálu přirozeně podmiňuje skutečnost, zda se jedná o čípky pro děti či dospělé. Tuto skutečnost můžeme vyjádřit: *q.s. ut f. supp. pro inf. / pro adult. (prō infantibus / prō adultis)*.

³ Např. kapky do očí je třeba vydat v lahvičce opatřené kapátkem.

Základní informace o receptu

	zkratka	ak.	(nom.sg.)	česky
D. ad	caps.	capsulās	capsula, ae. f.	do kapslí
	caps. gelat.	capsulās gelatīnōsās	capsula gelatīnōsa	do želatinových tobolek
	oll.	ollam	olla, ae. f.	do kelímku
	lag.	lagoenam	lagoena, ae. f.	láhev
	sacc.	saccōs	saccus, ī, m.	do sáčků
	sac. papyr.	saccum papyrāceum	saccus papyrāceus	do papírového sáčku
	scat.	scatulam	scatula, ae. f.	do krabičky
	vit.	vitrum	vitrum, ī, n.	do láhve, skla
	vit. ampl.	vitrum amplum	vitrum amplum	do širokohrdlé láhve
	vit. c. col. ampl.	vitrum cum collō amplō	vitrum cum collō amplō	do širokohrdlé láhve
	vit. flav.	vitrum flāvum	vitrum flāvum	do žluté láhve
	vit. fusc.	vitrum fuscum	vitrum fuscum	do hnědé láhve
	vit. gutt.	vitrum guttātōrium	vitrum guttātōrium	do kapací lahvičky

Základní informace o receptu

-počet žádaných jednotek dělených lékových forem (např. tobolek, čípků):

a) dispenzovaná forma

b) dividovaná forma

a) dispenzovaná forma: v preskripci se látky vyjádří v množství jednotky lékové formy a v subskripci je pokyn: **D.t.dos. = Dā tālēs dōsēs... (Dej takových dávek...).**

b) dividovaná forma: v preskripci je množství látek vyjádřeno v celkovém množství a v subskripci následuje pokyn rozdělit celkové množství na určitý počet jednotek: **Div. in dos. aeq. = Dīvide in dosēs aequālēs (ak.!)... (Rozděl na stejné dávky...)**

dispenzovaná forma	dividovaná forma	poznámky
Rp. Natrii chloridi 3,5 Kalii chloridi 1,5 Natrii citratis 2,9 Glucosi sicci 20,0 M.f. pulv. D.t.dos. No. XX (viginti) ad sacc.	Rp. Natrii chloridi 70,0 Kalii chloridi 30,0 Natrii citratis 58,0 Glucosi sicci 400,0 M.f.pulv. Div. in dos. aeq. No. XX (viginti) ad sacc.	natrii chloridum = chlorid sodný kalii chloridum = chlorid draselný natrii citrās = citronan sodný glucosum siccum = glukóza (suchá) miscē fiat pulvis

Základní informace o receptu

IV) Signātūra

-D.S. + česky psaný aplikační pokyn

-v případě potřeby doplněno dalšími zkratkami (na stejném nebo dalším řádku):

S.c.f. = signā cum formulā (vydej s opisem receptu) → příkaz, aby lékárník opsal složení přípravku na jeho etiketu

S.s.n. = signā suō nōmine (označ svým názvem) → příkaz, aby lékárník označil přípravek svým tradičním názvem, jako je třeba *tekutý pudr*

S.s.v. = sub signō venēnī (pod označením „Jed“) → příkaz, aby lékárník označil přípravek slovem „Jed“⁴

---

⁴ např. u očních kapek s atropinem

Základní informace o receptu

Kód pojišťovny	RECEPT	poř. č.
Údaje platné pro celý recept (typik, pohotovost, repolika a počtem opakování, nutná a neodkladná péče, atd.)		
Příjmení a jméno		
Číslo pojištění		f.
Bydliště (adresa)		

Popl.	Diagnóza ¹⁾	Sk.	Kód	Započ.dopl.	Úhrada
-------	------------------------	-----	-----	-------------	--------

Rp.

Anisi etherolei 1,0
Amonii chloridi 1,5
Ethanoli 96% 20,0
Aquae purificatae ad 50,0
M.f.sol. D. ad vitr. gutt.
D. S. 3x denně 40 kapek do vlažného oslazeného čaje

anīsi etheroleum
ammonii chloridum = chlorid amonný

aqua purificāta = čistěná voda
dā ad vitrum guttātōrium

Popl.	Diagnóza ¹⁾	Sk.	Kód	Započ.dopl.	Úhrada
-------	------------------------	-----	-----	-------------	--------

Rp.

Dne:

razítko poskytovatele,
jmenovka, podpis a telefon lékaře

Připravil:	Vydal:
------------	--------

¹⁾ Vypisuje se pouze v případě zvýšené úhrady.

Základní informace o receptu

Předepisování IPLP obsahující omamné a psychotropní látky
-stejně jako HVLP již nemusí být číslovka rozepisována slovem

Kód zdravotní pojišťovny		Recept na léčivé přípravky obsahující omamné látky sk I a psychotropní látky sk II	
Příjmení a jméno			
Identifikační číslo pojištěnce		Datum narození	
Adresa			
Rp.		Úhrada pojišťovnou Kč	
Morphini hydrochloridi trihydrici		0,015	
Atropini sulfatis monohydrici		0,0005	
Cacao olei		q.s. ut f. supp.	
D.t.dos. No. XX (viginti)			
D. S. Při velmi silných bolestech zavést do konečníku, max. 4x denně			
Datum		Razítko poskytovatele Jmenovku* a podpis předepisujícího lékaře * jestliže poskytovatelem je právnická osoba	
Celkem Kč			
Připravil	Vydal	Poř.č.	

morphinī hydrochloridum trihydricum
atropinī sulfās monohydricus
Cacao – nesklonné, quantum satis ut fiant suppositōria

Základní informace o receptu

Seznam sloves (uvedeny jen užívané tvary)

infinitiv	1.os. sg.	imperativ	konjunktiv	česky (infinitiv)
dare	dō	dā	dētur, dentur	dát
dīvidere	dīvidō	dīvide		rozdělovat
fierī	fīō		fīat, fīant	stát se, vzniknout
filtrāre	fīltrō	filtrā		filtrovat
miscēre	misceō	miscē		míchat
recipere	recipiō	recipe		brát
repetere	repetō	(repete)	repetātur	opakovat
signāre	signō	signā	signētur, signentur	označovat
sterilisāre	sterilisō		sterilisētur	sterilizovat

Základní informace o receptu

Seznam použitých zkratk

zkratka	celým slovem	česky
aa	ana partēs aequālēs	po stejných částech
ad. man. med.	ad manūs medicī	do rukou lékaře
amp.	ampulla	ampulka
c.	cum	s
cps.	capsula	tobolka
dil.	dīlūtus	zředěný
dos. orig.	dosis originālis	originální dávka
D.S.	dā, signā dētur, signētur dentur, signentur	dej, označ ať je dán/-a/-o, ať je označen/-a/-o ať jsou dáni/-y/-a, ať jsou označeni/-y/-a
D.t.dos.	dā tālēs dosēs	dej takových dávek
Div. in dos. aeq.	dīvide in dosēs aequālēs	rozděl na stejné dávky
exp. orig.	expedītiō originālis	originální balení
flm.	filmō obductus (film-coated)	potahovaný
ol.	oleum	olej
past.	pasta	pasta
por.	perorālis	ústní
p(u)lv.	pulvis / pulverēs	prášek / prášky
plv. adsp.	pulvis adspersōrius	zásyp
pro adult.	prō adultīs	pro dospělé
pro inf.	prō īnfantibus	pro děti

Základní informace o receptu

q.s.	quantum satis	kolik stačí, kolik je třeba
S.	signā signētur signentur	označ ať je označen/-a/-o ať jsou označeni/-y/-a
S.c.f.	signā cum formulā	vydej s opisem receptu
sir.	sirupus	sirup
sol.	solūtiō	roztok
spir.	spīritus	líh
S.s.n.	signā suō nōmine	označ svým jménem
S.s.v.	sub signō venēnī	pod označením „Jed“
Steril./Sterilis.	sterilisētur	ať je sterilizováno
supp.	suppositōrium /suppositōria	čípek / čípky
tbl.	tab(u)letae	tablety
tbl. orig.	tab(u)letta originālis	originální tableta
ung.	unguentum	mast
ut f.	ut fīat ut fīant	aby vznikl/-a/-o, aby vznikli/-y/-a

Základní informace o receptu

Přehled číslovek (výběr)

	základní	číselná adverbia		základní
1	ūnus, a, um	semel	30	trīgintā
2	duo, duae, duo	bis	40	quadrāgintā
3	trēs, tria	ter	50	quīnquāgintā
4	quattuor	quater	60	sexāgintā
5	quīnque	quīnquiēs	70	septuāgintā
6	sex		80	octōgintā
7	septem		90	nonāgintā
8	octō		100	centum
9	novem			
10	decem			
11	ūndecim			
12	doudecim			
13	trēdecim			
14	quattuordecim			
15	quīndecim			
16	sēdecim			
17	septendecim			
18	duodēvīgintī			
19	ūndēvīgintī			
20	vīgintī			

Základní informace o receptu

	M	F	N
nom.	ūnus	ūna	ūnum
gen.	ūnīus	ūnīus	ūnīus
ak.	ūnum	ūnam	ūnum
abl.	ūnō	ūnā	ūnō

	M	F	N
nom.	duo	duae	duo
gen.	duōrum	duārum	duōrum
ak.	duōs / duo	duās	duo
abl.	duōbus	duābus	duōbus

	M	F	N
nom.	trēs	trēs	tria
gen.	trium	trium	trium
ak.	trēs	trēs	tria
abl.	tribus	tribus	tribus